

13. ledna 1924

Vytvoření Všeobecné anthroposofické společnosti Vánočním sjezdem 1923

Dát Anthroposofické společnosti formu, jakou anthroposofické hnutí potřebuje, aby lidé o ně mohli dobře pečovat, to byl záměr nedávného Vánočního sjezdu v Goetheanu. Společnost toho druhu nemůže mít abstraktní směrnice nebo stanovy. Neboť její základ je dán; jsou to poznatky o vyšším světě, jak je podává anthroposofie. Velký počet lidí v nich už našel a nachází uspokojivý podnět pro své duchovní ideály. A v sociální souvislosti s jinými lidmi, kteří jsou v tomto směru stejného smýšlení, spočívá něco, co duše potřebují. Protože vzájemným dáváním a přijímáním v oblasti ducha se rozvíjí pravá podstata lidského života. Proto je přirozené, že lidé, kteří chtějí přijmout anthroposofii do obsahu svého života, by ji chtěli pěstovat v rámci nějaké společnosti.

Ale i když má anthroposofie zatím kořeny v doposud získaných poznacích o duchovém světě, jsou to přece pouze její kořeny. Její ratolesti, její listy, květy a plody se rozrůstají do všech oborů lidského života a konání. Svými myšlenkami, zjevujícími podstatu a zákony duchového života, volá anthroposofie do hlubin tvořivě činných lidských duší: a toto volání vábí z duší jejich umělecké síly. Umění tak získává všestranné podněty. - Teplu vyvěrajícímu z pohledu pozvednutého k duchu dává anthroposofie proudit do srdcí; a v opravdové oddanosti vůči božskému působení ve světě procítá smysl pro náboženský vztah k světu. Náboženství tak získává hluboké zniternění. - Anthroposofie otevírá své zdroje, a lidská vůle nesená láskou má možnost z nich čerpat. Oživuje lásku mezi lidmi a tak se uplatňuje tvořivě v podnětech k mravnímu jednání a opravdové sociální životní praxi. - Oplodňuje pohled na přírodu rašícími semínky duchového zření a mění tím pouhé vědění o přírodě ve skutečné poznání přírody.

Tím vším vytváří anthroposofie množství životních úkolů. Do širších kruhů lidského života mohou tyto úkoly proniknout jenom tehdy, budou-li vycházet z péče o anthroposofii v rámci Společnosti.

Vedení Goetheana v Dornachu oslovilo ty osobnosti, které mají za to, že anthroposofie pěstovaná v tomto Goetheanu se snaží plnit ony charakteristické úkoly, aby uspořádáním Vánočního sjezdu byly uspokojivě dovedeny k závěru pokusy o vytvoření anthroposofických společností, podnikané už po dlouhou dobu.

Toto oslovení bylo vyslyšeno způsobem, jaký ani nebylo možné očekávat. Sedmset až osmset lidí se dostavilo k „položení základního kamene“ „Všeobecné anthroposofické společnosti“. Co vykonali, bude postupně vylíčeno v této příloze časopisu „Goetheanum“.

Mně připadlo zahájení a řízení jednotlivých shromáždění. - A toto zahájení se mému srdci stalo něčím lehkým. Vedle mne seděl švýcarský básník Albert Steffen. Shromáždění anthroposofové na něho hleděli s vděčností v duši. Byla to švýcarská půda, na níž se shromáždili k vytvoření Anthroposofické společnosti. Švýcarsko jim v Albertu Steffenovi dalo už před dlouhou dobu vůdčí členskou osobnost, k níž vzhlížejí s opravdovým nadšením. V něm jsem měl před sebou Švýcarsko v jednom z jeho nej ušlechtlejších synů; mým prvním slovem byl nej srdečnější pozdrav jemu a našim švýcarským přátelům - druhým slovem pak byla výzva jemu, aby dal našemu shromáždění počátek.

Byl to počátek hluboce jímavý. Mluvil Albert Steffen, onen podivuhodný malíř slovy, tvůrce básnických obrazů. My jsme mu naslouchali a viděli před sebou obrazy vzcházející z mocné tvůrčí síly duše, jako vize.

Před zrakem duše vystalo položení základního kamene ke Goetheanu v roce 1913. Nenacházím slova, abych vyjádřil, jak mi bylo v duši, když jsem viděl zase před sebou ve Steffenově zobrazení onen děj, v němž jsem směl před deseti lety působit.

Práci na Goetheanu, jíž se účastnily stovky oddaných rukou a při níž byly stovky nadšených srdcí, vykouzila před našeho ducha umělecky dokonale vytvarovaná slova.

A pak - požár Goetheana: celá tragika té události, bolest tisíců, to se zachvívalo v projevu Alberta Steffena.

A dále - v popředí dalšího obrazu: sama bytost anthroposofie, jak ji zjasněně vykreslila básnická duše Alberta Steffena - v pozadí její nepřátelé, bez kárajících výtek, prostě jen vykreslení uměleckou tvůrčí silou.

„Deset let Goetheana“; slova Alberta Steffena o nich pronikala hluboko - to bylo možné vycítit - do srdcí účastníků.

Po tomto tak důstojném úvodu připadl mně úkol promluvit o podobě, do jaké se nyní bude muset vtělit Anthroposofická společnost. Bylo třeba říci, co by mělo nastoupit na místo obyčejných stanov. Ze by na místo takových „stanov“ měl vstoupit *popis* toho, co by lidé chtěli konat v ryze lidské životní souvislosti - jakožto Anthroposofická společnost. Při Goetheanu, jež má po požáru jenom místnosti nouzově upravené ze dřeva, se má pečovat o anthroposofii. Jak vedoucí osobnosti Goetheana chápou takovou péči a jaký účinek pro lidskou civilizaci si od toho slibují, to že by bylo třeba vyslovit. Potom že by mělo být řečeno to, jak si představují takovou péči ve Svobodné vysoké škole pro vědu o duchu. Ze by nebylo na místě vytyčovat zásady, k nimž by se měl někdo přiznávat; nýbrž že má být *vyličena* jistá skutečnost v celé své osobitosti. Pak že by mělo být řečeno, že členem se může stát ten, kdo se chce účastnit toho, co se děje v Goetheanu. Návrh „stanov“, které ale nemají být „stanovami“, nýbrž popisem toho, co může vyplynout z takových ryze lidských, živoucích společenských poměrů, vypadá takto:

1. Anthroposofická společnost má být sdružením lidí, kteří chtějí pečovat o duševní život jednotlivce i lidského společenství na základě opravdového poznání duchového světa.
2. Výchozí jádro této Společnosti tvoří osobnosti shromážděné o Vánocích 1923 v Goetheanu v Dornachu, jak jednotlivci, tak i skupiny, jež se daly zastupovat. Tyto osobnosti jsou přesvědčeny, že v současné době už existuje skutečná věda o duchovém světě, vytvořená mnohaletým úsilím a v důležitých částech už také zveřejněná, a že dnešní civilizaci chybí uplatnění takové vědy. Úkolem Anthroposofické společnosti má být péče o tuto vědu. Pokusí se zhostit se tohoto úkolu tím způsobem, že učiní středem svých snah anthroposofickou duchovou vědu, pěstovanou v Goetheanu v Dornachu, s jejími výsledky pro bratrství v soužití lidí, pro morální a náboženský jakož i umělecký a všeobecný duchovní život lidstva.^{1*}
3. Osobnosti, jež se shromáždily v Dornachu jako výchozí jádro Společnosti, uznávají souhlasně názor vedení Goetheana zastoupeného představenstvem vytvořeným na zakládajícím shromáždění, názor daný těmito základními myšlenkami: „Anthroposofie pěstovaná v Goetheanu

vede k výsledkům, jež mohou sloužit každému člověku bez rozdílu národnosti, stavu, náboženského vyznání jako podnět pro duchovní život. Mohou vést k sociálnímu životu vybudovanému skutečně na bratrské lásce. Jejich osvojení jako základu pro život není vázáno na stupeň vědeckého vzdělání, nýbrž jenom na nepředpojaté lidství. Anthroposofický výzkum a věcné posouzení výsledků tohoto výzkumu je však vázáno na duchovědné školení, které je třeba získávat po stupních. Tyto výsledky jsou svým způsobem stejně exaktní jako výsledky pravé přírodovědy. Dojdou-li obecného uznání tak jako výsledky přírodovědecké, přinesou ve všech oblastech života stejný pokrok jako ony, a to nejenom v oblasti duchovní, ale i v oblasti životní praxe."

4. Anthroposofická společnost není společnost tajná, nýbrž naprosto veřejná. Jejím členem se může stát kdokoli bez rozdílu národnosti, stavu, náboženského vyznání, vědeckého nebo uměleckého přesvědčení, jestliže spatřuje něco oprávněného v existenci takové instituce, jako je Goetheanum v Dornachu jakožto Svobodná vysoká škola pro vědu o duchu. Společnost odmítá jakékoli sektářské snahy. Politiku nepovažuje za něco, co by patřilo k jejím úkolům.

5. Anthroposofická společnost vidí středisko své působnosti ve Svobodné vysoké škole pro vědu o duchu v Dornachu. Ta bude obsahovat tři třídy. Budou do ní přijímáni členové Společnosti na základě své žádosti, pokud už byli členy po dobu stanovenou vedením Goetheana. Přijetím se dostanou do první třídy Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu. K přijetí do druhé, popřípadě třetí třídy dojde, jestliže vedení Goetheana shledá žadatele způsobilými.

6. Každý člen Anthroposofické společnosti má právo účastnit se všech přednášek, jiných akcí a shromáždění, jež pořádá Společnost, za podmínek zveřejněných představenstvem.

7. Ustavení Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu přináležejí zatím Rudolfovi Steinerovi, na němž, aby jmenoval své spolupracovníky a svého případného nástupce.

8. Všechny publikace Společnosti budou veřejné ve stejném smyslu jako publikace jiných veřejných společností. Z této veřejné přístupnosti nebudou vyňaty ani publikace Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu; ale vedení Školy si vyhrazuje, že předem upírá oprávnění každému úsudku o *těchto* spisech, který se neopírá o školení, z něhož tyto spisy vzešly. V tomto smyslu nepřiznává oprávnění žádnému úsudku, který se nebude opírat o příslušné předběžné studium, jako to je nakonec i jinak obvyklé v uznávaném vědeckém světě. Proto budou publikace Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu opatřeny touto poznámkou: „Tištěno jako rukopis pro příslušníky Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu, Goetheanum, třída..." Kompetentní úsudek o těchto spisech se nepřiznává nikomu, kdo si nezískal předběžné poznání vyžadované touto Školou buď jejím prostřednictvím nebo způsobem, který sama tato Škola uznala za rovnocenný. Posudky jiného druhu budou odmítány v tom smyslu, že autoři příslušných spisů se nebudou pouštět do žádné diskuse o nich.

9. Cílem Anthroposofické společnosti bude podpora bádání v duchové oblasti, cílem Svobodné vysoké školy pro vědu o duchu samo toto bádání. Dogmatika v jakékoli oblasti bude z Anthroposofické společnosti vyloučena.

10. Anthroposofická společnost koná každým rokem v Goetheanu řádné výroční shromáždění, na němž představenstvo podává úplnou zprávu o činnosti. Pořad jednání na tomto shromáždění oznamuje představenstvo všem členům spolu s pozvánkou šest týdnů před tímto shromážděním. Představenstvo může svolat mimořádné shromáždění a stanovit pro ně pořad jednání. Pozvánky rozešle členům tři týdny před shromážděním. Návrhy jednotlivých členů nebo skupin členů je třeba poslat týden před zasedáním.

11. Členové se mohou kdykoli sdružovat z hlediska místa nebo věcného zájmu do menších nebo větších skupin. Anthroposofická společnost má sídlo v Goetheanu. Je na představenstvu, aby odtud seznamovalo členy nebo skupiny členů s tím, co považuje za úlohu Společnosti. Navazuje styk s funkcionáři volenými nebo jmenovanými jednotlivými skupinami. Jednotlivé skupiny obstarávají přijetí členů, ale osvědčení o přijetí by mělo být předloženo představenstvu v Dornachu a představenstvo by je mělo v důvěře k funkcionářům skupin potvrdit podpisem. Obecně platí, že každý člen by se měl připojit k některé skupině; jenom ten, pro něž je zcela nemožné, aby byl přijat do některé skupiny, měl by se dát přijmout za člena přímo v Dornachu.

12. Výši členského příspěvku určují jednotlivé skupiny; ale každá skupina poukáže za každého svého člena 15 franků ústřednímu vedení v Goetheanu.

13. Každá pracovní skupina si vytváří své vlastní stanovy; jenom je třeba, aby tyto stanovy nebyly v rozporu se stanovami Anthroposofické společnosti.

14. Orgánem Společnosti je týdeník „Goetheanum“, jenž bude proto obsahovat přílohu přinášející oficiální sdělení Společnosti. Toto rozšířené vydání „Goetheana“ bude zasíláno pouze členům Anthroposofické společnosti.

GA 260a